

อนุรักษ์หลวงพ่อพระศรีสวาชว นคธปจุม

อนุรักษณ์หลวงพ่อพระศิลาขาว น

กรมศิลปากร โดยสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ได้มอบหมายให้ ศิริชัย หวังเจริญตระกูล ผู้เชี่ยวชาญวิทยาศาสตร์ เข้าตรวจสอบสภาพหลวงพ่อพระศิลาขาว ที่ประดิษฐาน ณ ลานชั้นลด ด้านทิศใต้ขององค์พระปฐมเจดีย์ วัดพระปฐมเจดีย์ จ.นครปฐม และแนวทางในการอนุรักษ์ ร่วมกับ สุรเชน จันทร์คุณ หัวหน้าสำนักงานจัดประโยชน์และรักษาองค์พระปฐมเจดีย์ ตัวแทนจากวัดพระปฐมเจดีย์ เมื่อวันที่ 26 ก.ย. 2559 นั้น

ผลการตรวจสอบพบว่า หลวงพ่อพระศิลาขาวประกอบด้วยส่วนที่เป็นเนื้อเดิมและส่วนทำขึ้นใหม่ ใช้แทนส่วนที่หายไปเพื่อให้พระสมบูรณ์ ตั้งแต่นำหลวงพ่อพระศิลาขาวมาประดิษฐาน ณ ลานชั้นลด ด้านทิศใต้ขององค์พระปฐมเจดีย์ ได้สัมผัสกับแสงแดด ลม และฝน ตลอดจนมลพิษจากท่อไอเสีย ทำให้เนื้อหลวงพ่อพระศิลาขาวเกิดการชำรุดผุกร่อนไปตามกาลเวลา มีคราบดำ ฝุ่นละอองจับ

หลวงพ่อพระศิลาขาว - ภาพ : สมานสุดโต

ทั้งองค์ และพบการผุกร่อนของเนื้อองค์หลวงพ่อพระศิลาขาวหลายแห่ง

ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนซ่อมสงวนรักษารอยแตกร้าวดำเนินการอนุรักษ์และซ่อมบูรณะหลวงพ่อพระศิลาขาว ดังนี้ 1.ทำความสะอาด ล้างคราบสกปรก บนหลวงพ่อพระศิลาขาวด้วยสารเคมีที่เหมาะสม 2.ตรวจสอบหาสาเหตุการผุกร่อนของเนื้อหิน 3.ดำเนินการควบคุมการผุกร่อนมิให้ทำลายเนื้อหิน 4.ดำเนินการเสริมความแข็งแรงให้เนื้อหิน 5.ซ่อมเต็มรอยแตกร้าวและส่วนที่หลุดหายไป และ 6.ปรับสีส่วนที่เติมใหม่ให้กลมกลืนกับเนื้อเดิม

หลักฐานทางโบราณคดี มีโดยสรุปว่า พระพุทธรูปศิลาขาวทำจากศิลาสีขาวขนาดใหญ่ มีพุทธลักษณะทั่วไปเป็นพระพุทธรูปศิลปะทวารวดี ประทับนั่งบนบัลลังก์ห้อยพระบาททั้งสอง (ปรลัมพพาทาสนะ) ลงบนฐานทำเป็นกลีบบัวบานรองรับ ซึ่งมีศัพท์เฉพาะเรียกว่า “ภัทราสน์” หรือ “ภัทราสนะ” พระหัตถ์ซ้าย

พระศิลาขาว นครปฐม

ทั้งองค์ และพบการผูกเรือนของเนื้อองค์
หลวงพ่พระศิลาขาวหลายแห่ง

ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนซ่อมสงวนรักษารอย
แตกร้าวดำเนินการอนุรักษ์และซ่อมบูรณะหลวง
พ่พระศิลาขาว ดังนี้ 1.ทำความสะอาด ล้าง
คราบสกปรก บนหลวงพ่พระศิลาขาวด้วย
สารเคมีที่เหมาะสม 2.ตรวจสอบหาสาเหตุการ
ผูกเรือนของเนื้อหิน 3.ดำเนินการควบคุมการ
ผูกเรือนมิให้ทำลายเนื้อหิน 4.ดำเนินการเสริม
ความแข็งแรงให้เนื้อหิน 5.ซ่อมเต็มรอย
แตกร้าวและส่วนที่หลุดหายไป และ 6.ปรับสี
ส่วนที่เติมใหม่ให้กลมกลืนกับเนื้อเดิม

หลักฐานทางโบราณคดี มีโดยสรุปว่า
พระพุทธรูปศิลาขาวทำจากศิลาสีขาวขนาดใหญ่
มีพุทธลักษณะทั่วไปเป็นพระพุทธรูปศิลปะ
ทวารวดี ประทับนั่งบนบัลลังก์ห้อยพระบาท
ทั้งสอง (ปรลัมพปาพาสนะ) ลงบนฐานทำเป็น
กลีบบัวบานรองรับ ซึ่งมีศัพท์เฉพาะเรียกว่า
“ภัทรอาสน์” หรือ “ภัทราสนะ” พระหัตถ์ซ้าย

ของพระพุทธรูปวางหงายอยู่เหนือพระเพลา
ซ้าย ส่วนพระหัตถ์ขวายกอยู่ในระดับพระ
อุระ หันฝ่าพระหัตถ์ออกไปในระดัพระ
(นิ้วหัวแม่มือ) กับพระดัชนี (นิ้วชี้) งอโค้งจรด
กันเป็นวงกลม ส่วนอีกสามนิ้วพระหัตถ์กาง
ออก พระพุทธรูปในรูปท่าแบบนี้ เรียกว่า
“ปางประทานปฐมเทศนา” หรือ “ปางประทาน
เอทิภิกขุ” (วิตรรก-มูทรา) ขนาดความสูงจาก
พระเกศถึงพระบาท 3.36 เมตร

พระพุทธรูปศิลาขาวองค์ที่ประดิษฐานเป็น
พระประธาน ณ พระอุโบสถ เป็นพระพุทธรูป
ที่มีลักษณะและขนาดเช่นเดียวกันกับพระพุท
ธรูเชษฐี เศวตอัครมัยมุนี ศรีทวารวดีบุชนิย
บพิตร หรือพระพุทธรูเชษฐี หรือ “หลวง
พ่ขาว” องค์ที่ประดิษฐาน ณ ลานชั้นลด
(กะเปาะ) ด้านทิศใต้ขององค์พระปฐมเจดีย์
และองค์ที่กรมศิลปอนุรักษ์นั้น คือองค์ที่อยู่
ณ ลานชั้นลด (กะเปาะ) ด้านทิศใต้ขององค์
พระปฐมเจดีย์ครับ ■